

تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام

علی اصغر ماشینچی^۱

مصطفی فرامرزی^۲

www.ketab.ir

^۱. استاد یار گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد، لامرد، ایران

^۲. دبیر اداره آموزش و پرورش ناحیه سه شیراز- فوق لیسانس دانشگاه آزاد اسلامی لامرد، گروه علوم تربیتی، ایران

: ماشینچی، علی اصغر، ۱۳۵۶ -
 Mashinchi, Ali Asghar, ۱۹۷۷ -
 : تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام/ علی اصغر ماشینچی، مصطفی فرامرزی.
 : تربت حیدریه: چشم‌انداز قطب، ۱۳۰۱.
 : ۱۷۰ ص.
 : ۹۵۰۰۰ ریال ۶۰۰-۴۹۳-۵۳۶-۹۷۸:
 : فیبا
 : کناینامه: ص. ۱۵۶ - ۱۷۰.
 : اسلام و علوم اجتماعی
 : Islam and the social sciences
 : جامعه‌شناسی اسلامی
 : Islamic sociology
 : فیلسوفان اسلامی -- دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی
 : Muslim philosophers-- Political and social views
 : اسلام و مسائل اجتماعی
 : Islam and social problems
 : فرامرزی، مصطفی، ۱۳۶۵ -
 : BPT۳۰
 : ۳۹۷/۳۸۵
 : ۸۸۲۱۵۸۴
 : فیبا

بدآور
 بر
 هری
 ت نویسی

ه
 ره
 ی
 ناسی ملی
 د کتابشناسی

تفکر اجتماعی در اسلام

تاریخ

نویسندگان: علی اصغر ماشینچی، مصطفی فرامرزی

ناشر: انتشارات چشم‌انداز قلع

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۴۰۱

چاپ: ویونا

ویراستار/طراح جلد و متن/تایپ و حروفچینی/صفحه‌آرا/اجرا/امور فنی: مصطفی فرامرزی

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۱۷۰

قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال

شابک:

۹۷۸	۶۰۰	۴۹۳	۵۳۶	۴
-----	-----	-----	-----	---

آدرس: مشهد، خیابان امام خمینی، امام خمینی ۶۴

تربت حیدریه، خیابان مدرس، جنب پیمه پاسارگاد

تلفن: ۰۹۱۵۳۳۲۸۵۱۶-۰۹۲۲۳۵۷۹۱۰۹

فهرست مطالب

۶	 مقدمه
۷	 فصل اول
۷	 کلیات
۹	 علوم اجتماعی در اسلام
۱۰	 اصول اندیشه متفکران مسلمان
۱۱	 تاریخ اندیشه اجتماعی
۱۲	 توصیه به علم در اسلام
۱۳	 منطق قرآن
۱۴	 ارزش علم در اسلام
۱۶	 جامعیت دین اسلام
۲۲	 فصل دوم
۲۲	 دیدگاههای اجتماعی:
۲۲	 اخوان الصفا
۲۲	 امام خمینی (ره)
۲۲	 ابوریحان بیرونی
۲۲	 ابن سینا
۲۲	 امام محمد غزالی
۲۴	 دیدگاه اجتماعی اخوان الصفا
۲۵	 منشأ زندگی اجتماعی
۲۶	 اجتماعی شدن
۲۸	 تعاون و همبستگی اجتماعی
۳۰	 نظام اجتماعی
۳۱	 اجتماع انسانی

عوامل مؤثر در اجتماعی شدن	۳۶
محیط	۳۶
دیدگاه اجتماعی امام خمینی (ره)	۳۸
هستی‌شناسی	۳۸
انسان‌شناسی	۴۰
آزادی	۴۲
آزادی زنان	۴۳
وحدت و انسجام اجتماعی	۴۴
اجتماعی بودن دین اسلام	۴۵
عدالت اجتماعی رمز بقای حکومت اسلامی	۴۶
دیدگاه اجتماعی ابوریحان بیرونی (ابوریحان محمد بن احمد بیرونی خوارزمی)	۴۷
تأثیر بیان و بلاغت در کتب منزلتهای اجتماعی	۴۸
ویژگی های مطلوب برای حاکم جامعه	۴۸
قشربندی و سلسله مراتب اجتماعی	۴۹
کارکرد مقررات کیفری در جلوگیری از انحرافات اجتماعی	۵۰
تفاهم میان فرهنگی و موانع آن	۵۰
تباین در آداب و رسوم	۵۱
اندیشه های اجتماعی	۵۱
نقش مبادله اقتصادی	۵۱
اندیشه های اجتماعی	۵۲
اندیشه تطور	۵۲
نقش مبادله اقتصادی	۵۳
دیدگاه اجتماعی ابن سینا	۵۳
روان‌شناسی و نظریه‌ی شناخت روان‌شناسی ابن‌سینا	۵۸
نابرابری های اجتماعی	۶۰
دیدگاه اجتماعی امام محمد غزالی	۶۲

غزالی و دگراندیشان	۶۵
فصل سوم	۷۰
دیدگاههای اجتماعی:	۷۰
خواجه نصیرالدین طوسی	۷۰
ملاصدرا	۷۰
مطهری	۷۰
دیدگاه اجتماعی خواجه نصیرالدین طوسی	۷۲
اصالت جامعه	۷۲
تقسیم کار اجتماعی	۷۴
قشربندی اجتماعی	۷۶
هنجارها و قوانین اجتماعی	۷۷
نقش محبت در رفتار اجتماعی	۷۸
دیدگاه اجتماعی ملاصدرا	۷۸
سیاست و شریعت در آینه ملاصدرا	۸۱
دیدگاه اجتماعی استاد مطهری	۸۴
منشأ تشکیل جامعه انسانی	۸۵
ماهیت جامعه	۸۸
اصالت فرد و اصالت جامعه	۹۱
تکامل اجتماعی	۹۳
تعریف تکامل اجتماعی	۹۳
معیار تکامل اجتماعی	۹۴
دیدگاه ها و نظریه های تکامل اجتماعی	۹۵
شخصیت اجتماعی	۹۸
مطهری و انحطاط مسلمانان	۹۹
اسلام و تمدن اسلامی	۱۰۱
ضرورت رویکرد فرهنگی مسلمانان	۱۰۵

فصل چهارم	۱۰۹
دیدگاه‌های اجتماعی :	۱۰۹
ابن خلدون	۱۰۹
ارسطو	۱۰۹
افلاطون	۱۰۹
دیدگاه اجتماعی ابن خلدون	۱۱۱
نسبی بودن ادراک	۱۱۳
جهان مابعد الطبیعه	۱۱۴
اندیشه اجتماعی	۱۱۷
پدیده‌های جدا از جامعه	۱۱۹
انواع اجتماع	۱۲۱
عوامل مؤثر در استمرار تغییر	۱۲۳
نظریه ی تحول اجتماعی	۱۲۳
شرایط مناسب یک شهر به عقیده ابن خلدون:	۱۲۵
انواع مهاجرت از نظر ابن خلدون:	۱۲۵
پیوستگی نظری دیدگاه‌های ابن خلدون با مبانی معرفتی آن	۱۲۶
دیدگاه اجتماعی ارسطو	۱۳۲
الف. نقد اشتراکیت افلاطون	۱۳۳
ب. اقسام عدالت	۱۳۴
۱. عدالت کلی	۱۳۴
۲. عدالت توزیعی	۱۳۴
۳. عدالت تعویضی	۱۳۵
جایگاه اجتماعی افراد در دولت شهر	۱۳۶
انواع حکومت ها از دیدگاه ارسطو:	۱۳۸
دیدگاه اجتماعی افلاطون	۱۴۰
طبقات اجتماعی از دیدگاه افلاطون	۱۴۵

مقدمه

تفکر متفکران مسلمان رابطه بسیار نزدیکی با اصول مذهبی دارد این رابطه به واسطه دینی است که همه اندیشه و شخصیت معتقدانش را تحت تأثیر قرار می دهد. به تعبیر دکتر شریعتی در کتاب اسلام شناسی مجموعه بینش جهان شناختی اسلام برای متفکر مسلمان یک هندسه فکری می سازد که نمی توان به هیچ وجه یک بخش را از بقیه جدا دانست. مقایسه متفکران مسلمان با متفکران غرب تفاوت آشکاری را نمایان می سازد به عنوان یک ویژگی مهم تأکید بر معرفت دینی اندیشه مسلمانان را از اندیشه غربی ها متمایز می سازد. بینش تاریخی در قرنهای نخستین اسلام در اشکال متعدد مطرح بوده و بعدها در نزد ابن خلدون و تا حدودی در نزد یعقوبی و مسعودی در بین متفکران مسلمان مطرح شده است. این بینش بوسیله ابن خلدون قوام یافت. او می گوید بینش تاریخی مستلزم نگاهی است به گذشته که جامعه از کجا آمده و چه مسیری را طی کرده است. در عصر جدید نیز که مسلمانان ناگزیر به پاسخگویی دیدگاه های تاریخی مارکسیسم شده اند به اندیشه های تاریخی روی آورده اند و متفکرانی مانند مطهری و شریعتی از این جمله می باشند.

این کتاب در چهار فصل تدوین گردیده که فصل اول به کلیات پرداخته و فصل دوم دیدگاههای اجتماعی اخوان الصفا و امام خمینی (ره) و ابوریحان بیرونی و ابن سینا و امام محمد غزالی و فصل سوم دیدگاههای اجتماعی خواجه نصیرالدین طوسی و ملاصدرا و مطهری و فصل چهارم دیدگاههای اجتماعی ابن خلدون و ارسطو و افلاطون بررسی می گردد.

علی اصغر ماشینچی^۱

مصطفی فرامرز^۲

^۱ استاد یار گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد، لامرد، ایران

^۲ دبیر اداره آموزش و پرورش ناحیه سه شیراز- فوق لیسانس دانشگاه آزاد اسلامی لامرد، گروه علوم تربیتی، ایران